

A STIGLITZ-JELENTÉS ÜZENETE A STATISZTIKA SZÁMÁRA

Dr. Mellár Tamás

egyetemi tanár, az MTA doktora

*Pécsi Tudományegyetem,
Közgazdaságtudományi Kar*

A Stiglitz-jelentés aktualitása

2

- ❑ A Stiglitz-bizottság (Bizottság a Gazdasági Teljesítmény és a Társadalmi Fejlődés Mérésére) 2009-es jelentése
 - ❑ Miért 2009-ben jelent meg? Miért lett olyan gyorsan ismert?
 - ❑ Miért hivatkozik rá annyit a szakma, hiszen jószerevével ismert dolgokról van benne szó?
- ❑ A 2008-as gazdasági válság hatása
 - ❑ Az újklasszikus közgazdaságtan hatása: a piaci rendszer misztifikálása – és bukása
 - ❑ Krugman: „Dark age of macroeconomics”
 - ❑ A válság alapvető okai: előregedő társadalom és környezeti problémák

A neoklasszikus doktrina

3

- ❑ A gazdaság mindenhatósága, a társadalom és a környezet alárendelt szerepkörbe került
 - ❑ Végtelen időtávra optimalizálni, adott induló tőke és munka mellett
 - ❑ Az erőforrások felhasználása és a környezet állapota nem számít
 - ❑ A népesség alakulása nem számít, az állandó vagy konstans ütemben nő, stacioner népesség
 - ❑ A növekedés = jólét
- ❑ Miért alakult ki ez a gyakorlat?
 - ❑ Mert voltak szabad források és munkaerőforrás
 - ❑ És bevonható új piacok

A Stiglitz-jelentés fő üzenete

4

- ❑ Két fő megállapítás
 - ❑ A társadalmi jólét mérésének előtérbe helyezése a gazdasági eredménnyel (GDP) szemben
 - ❑ A fenntarthatóság fontossága
- ❑ A jelentés három fő területe
 - ❑ A klasszikus GDP kérdések
 - ❑ Életminőség, társadalmi jólét
 - ❑ Fenntarthatóság, környezeti kérdések

(Ez a három terület megfeleltethető a gazdaság – társadalom környezet hármasságnak)

Mit mutat a GDP?

5

- ❑ A GDP az első számú komplex mutató. Ha a neoklasszikus elvek érvényesülnének, vagyis
 - ❑ Szabad verseny, tökéletes piacok
 - ❑ Nincsenek externáliák és közjavak
 - ❑ A tulajdonjogok rendezettekakkor jó mutató lehetne

- ❑ Három komoly problémakör
 - ❑ Nem piaci termelés
 - ❑ Asszimmetrikus információk
 - ❑ Kimerülő erőforrások, környezetvédelem

Mit nem mutat a GDP?

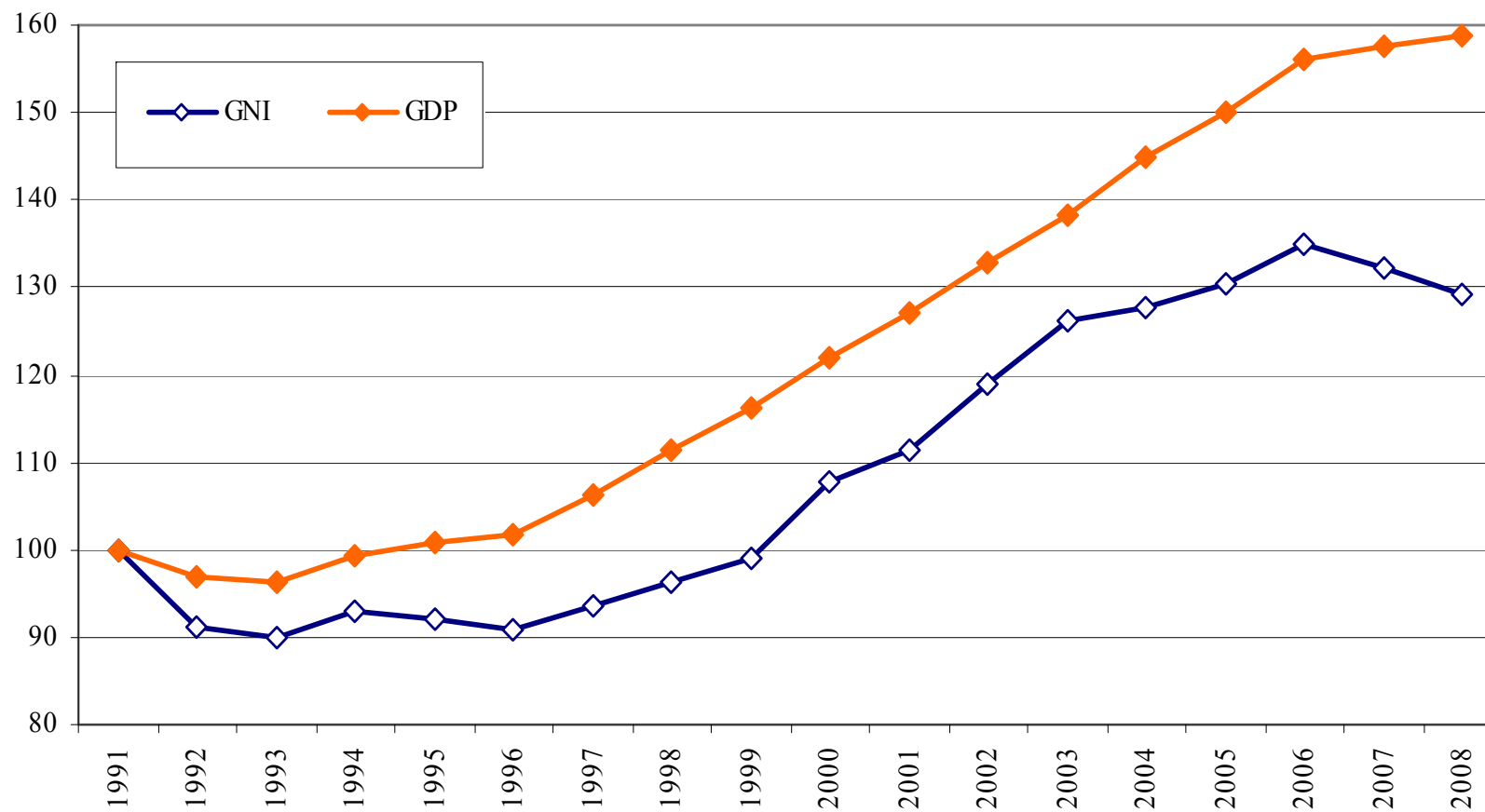
6

- ❑ Háztartások termelése és fogyasztása
 - ❑ Történelmi tendencia a piacosodás
 - ❑ 1/3-ados részarány a nem-regisztrált rész
 - ❑ Imputálás, de csak korlátok között

- ❑ Az állam által nyújtott szolgáltatások
 - ❑ Input- vagy output oldalú elszámolás
 - ❑ Milyen árakat használhatunk

- ❑ GDP és GNI eltérése
 - ❑ A megtermelt és a felhasználható jövedelem különbsége

A bruttó hazai termék és a bruttó nemzeti jövedelem alakulása 1991-2008 (bázis index, 1991=100)



Életminőség, társadalmi jólét

8

- Háztartások jövedelme versus GDP
 - Eltérő növekedési dinamika (amortizáció, társadalmi juttatások)
 - A háztartások szerkezete
- Jövedelem- és vagyon-egyenlőtlenségek
 - A mérés nehézségei (különösen a vagyonnál)
 - A lehetőségek különbözősége (területi, társadalmi)
- Externális hatások
 - Közbiztonság, környezetszennyezés
 - Minőségi változások, szabadidő

Fenntartható növekedés

9

- ❑ A fenntarthatóság alapjai
 - ❑ Erőforrások felhasználása (nem megújuló)
 - ❑ Környezetszennyezés
- ❑ A fenntarthatóság küszöbértékei
 - ❑ A biológiai lábnyom (globális és lokális értékek)
 - ❑ Alkalmazható technológiák
- ❑ Új színek
 - ❑ Zöld elszámolás
 - ❑ Kék gazdaság

Az EU Bizottság javaslatai

10

- A GDP kiegészítése környezetvédelmi és társadalmi mutatókkal
- Közel valós idejű információk a döntéshozatalban
- Pontosabb jelentés a javak társadalmi elosztásáról és az egyenlőtlenségekről
- Az európai fenntartható fejlődés eredménytáblája
- A nemzeti számlák kiterjesztése a környezetvédelmi és a társadalmi kérdésekre

18.1.2011

Nyitott kapuk

11

- ❑ Alternatív mutatók: NEW (Net Economic Welfare), HDI (Human Development Index)
- ❑ Eurostat ajánlásai és nómenklaturája 2005-07
- ❑ A KSH adatszolgáltatásai
 - ❑ A fenntartható fejlődés indikátorai Magyarországon 2008
 - ❑ Időmérleg
 - ❑ Kiadványok a jövedelem-egyenlőtlenségekről
 - ❑ Kiadványok a demográfiai helyzet alakulásáról